

Domoljub

Ljubljani, 22. septembra 1937

Leto 50 • Štev. 38

Naša jubilejna številka

V sredo, 27. oktobra, bo izšla v spomin na 50 letnico našega lista jubilejna številka »Domoljubac« s prilogo v bakrotisku in v tako velikem obsegu in tako visoki nakladi, kakor doslej še ni izšel noben tednik v naši državi.

Radi bi, da bi pri tej številki sodeloval čim širši krog naših prijateljev. Zlasti svoje poverjenike in dopisnike prosimo, naj nam napišejo na kratko kaj zanimivega iz svojega delovanja za list.

Posebno se hočemo ob tej priliki spomniti onih naših naročnikov, oziroma družin, ki jih obiskuje naš list že vse 50 let. Radi bi natisnili njihove slike, ali pa slike njihovih družin, domov. Pošljite nam te slike, ki jih bomo po uporabi vrnili. Če slik nimate, nam pišite, da Vas pride obiskat naš fotograf. Naše poverjenike prosimo, da svoje naročnike o tem pouče in jim pomagajo.

To priliko hočemo zopet porabiti za čim živahnjejšo agitacijo za naš list. Zopet moramo pridobiti listu nekaj tisoč novih naročnikov. Novoletni uspeš nam je dokazal, da je to mogoče! Dobro organizirano in požrtvovalno delo rodi vedno uspehe! Za sodelovanje bomo zopet naprosili one edinice kakor lansko leto. Poslali jim bomo podrobna navodila za agitacijo v kratkem.

Končno opozarjamo že danes, da bodo imeli oglasiti v jubilejni številki »Domoljubac« posebno veljavo. Številka bo izšla v nad 50.000 izvodih in jo bodo naročniki shranili, tako da bo oglas v tej številki zalegel za dolgo dobo. Zato prosimo vse inserente, da že sedaj mislijo na to priliko in pravočasno pošljejo svoje oglase, da jih bo moči lepo razvrstiti.

Vsi na delo za čim močnejši slovenski katoliški tisk!

Politična odločnost

Zadnjih smo govorili o pomanjkljivi narodni odločnosti, danes si oglejmo našo politično odločnost. Tudi glede te ni mnogo bolje nego je z narodno. Pri zadnjih dveh volitvah v narodno skupščino (Živkovičevih in Jevtičevih) je skoro prav vse obsojalo in se zgražalo nad tako »demokracijo« in nad nasiljem, ki so ga uganjali na Slovenskem Kramer-Pucelj-Šit-Puceljevi »pandurji«. Vse je čutilo ponižanje, kakršnega ni doživel še slovenski narod v svoji politični zgodovini, vsi so se dobro zavedali grdobje, ki se vrši nad našim narodom, vendar jih je bilo le premnogo, ki niso bili toliko odločni, da bi se bili uprli zločinu, ki so ga izvrševali tedanji oblastniki.

Ne smemo biti krivični: na tisoče naših mož in fantov se je izkazalo tedaj naravnost za junake. Pretepali so jih, vlačili po ječah, jim nalagali ogromne denarne kazni in jih podili iz služb, a niso se udali, temveč so junsko vztrajali v ogorčenem odporu proti ogabnemu nasilju Kramer-Pucelj-Marušičevega režima, a prav tako si ne smemo zakrivati žalostnega dejstva, da so pa na drugi strani tudi tisoči na tihem pridno zabavljali, se jezili in zgražali, a so že našli vsak plot, za katerem so se proti mraku smuknili volit Kramer-Puceljevega kandidata, da bi se ne zamerili glavarju ali kakemu takratnemu krajevnemu paši.

Naš narod je vsaj za silo politično zrel, tega ne moremo tajiti, kajti v nasprotnem primeru bi pri normalnih volitvah ne znal in ne

mošel tako bistro soditi med dobrim in slabim, toda na zelo šibkih nogah pa stoji njegova politična odločnost. Dokler mu ne grozi nobena nevarnost, toliko časa bo zrelo in pravilno sodil in volil, a čim se pokaže kaka nevarnost, se pa najde pri nas le preveč zajcev in strahopetcev, kar se nam tako zelo otepa že skoro dvajset let. T Avstriji, kjer smo imeli vsaj na Kranjskem in na Primorskem res svobodne volitve, je naše ljudstvo lepo in dostojno izpričevalo svojo politično zrelost in če so dobili ponekod tudi liberalni magnati večje številke glasov, je bilo to le posledica politične nezavednosti. V Jugoslaviji so pa dolejšje vodili še skoro vse volitve nasilneži Kramer-Puceljevega kova. Zelo malo je tako omejenih volilcev, ki bi šli volit Kramer-Puceljevega kandidata iz prepričanja, temveč so bili ti izvoljeni vedno in skoro brez izjeme le z glasovi strahopetcev, ki so glasovali — proti svojemu prepričanju. Da so taki »junaki« prava nesreča za naš narod, čutimo že nad 15 let na svoji koži, kajti prav ti ljudje so v prvi vrsti zakrivil današnje stanje, saj bi brez teh ljudi nikoli ne bila uveljavljena nesrečna vidovdanska ustava, ki je zadržala prav vso našo samostojnost.

Naj nas nihče ne razume napačno: mi smo načelno proti kakršnekoli nasilju v političnem življenju, vendar je zelo značilno nas Slovence, da že izza kmetijskih punitov ne poznamo nobenega upora. Leta 1848. je bilo ponekod nekaj neresnih razgajanj in l. 1917.

je poskušal majhen del naših »Janezev« v Judenburgu z uporom, a to je pa tudi vse. To je značilno in čeprav mi — krakor smo dejali — načelno obsojamo vsako nasilje v politiki, torej tudi upore, moramo vendarle priznati, da je to naša zelo šibka črta, kar je dokaz naše neodločnosti, naše strahopelnosti. Le poglejmo v hrvaško, v srbsko ali v katerokoli drugo politično zgodovino. Poljaki, Francozi, Rusi, Srbi itd. so priredili celo vrsto krvavih revolucij, v katerih so šli tisoči in desetisoči v smrt za svobodo in za boljčo bodočnost svojega naroda, pri nas se pri Kramer-Pucelj-Marušičevih volitvah nihče ni znal postaviti resno v bran nasilju, ki ga je mala peščica izvajala nad večino naroda.

Ali pa poglejmo znamenito dobo Zerjavovega »orjunaštva« in Jevtičevega »pofovstva«. Sto orjuncjev je z lahkoto razbilo snod, na katerem je bilo do 3000 naših pristašev, in ducaš pofovcev je teroriziralo nemoteno celo občino, čeprav bi jih bilo s par gosjačami prav lahko ozdraviti. Vprašamo, če bi se upal arbski poslanec, ki bi tako opljuval svoj narod, kakor ga je opljeval naš Mravlje: če ponovno v beograjski narodni skupščini, sploh še kdaj prikazati med srbsko ljudstvo? Dvomimo, kajti kaj takega Srbi in menda noben narod na svetu ne bi tako mevžarsko pogoltnil, kakor smo pogoltnili mi.

Ali se moremo potem še čuditi, če ne pridemo nikamor naprej, če se po naši slovenski zemlji svobodno izprehajajo in izzivajo ljudje, ki naš narod sovražijo, in nemoteno izhajajo listi, ki naš narod tajijo. Berimo, kako so Hrvatje obračunali z Matišičevo »Danico«, ki si je upala napasti voditelja dr. Mačka. Dokler ne bo več politične odločnosti v našem ljudstvu, toliko časa je ne more biti tudi v njegovih zastopnikih, ker se nikoli ne morejo zanesti, koliko odločne borbe, ki bi tirjala tudi žrtev, bi množice znale in hotele prenesti. In v tem je ključ do umevanja naše klavrne usode, kajti le odločen, borben narod zmaguje.

Vsi znaki kažejo, da se obrača v zadnjem času na boljše, zlasti pri mladini. Toda deča je še mnogo, preden bomo vlili našim množicam toliko odločnega borbenega duha, da se bomo lahko brez skrbi in oklevanja podali v odločilne boje po zmagi. V tem pogledu bi se lahko neizmerno naučili od Ircev. Mohorjeva družba je pred nekaj leti izdala prelepo knjigo o tem čudovitem narodu, o njegovi propasti in o njegovih stoletnih borbah za svobodo, o potokih krvi in neizmernih žrtvah, ki jih je žrtvoval, dokler ni — popolnoma zmagal. Zima se bliža in naša mladina naj zopet in zopet sega po tej knjigi ter se iz nje uči — politične odločnosti, ki nas bo edina rešila in pripeljala do boljših časov.

V vsako hišo Domoljubal

Praznik slovenske mladine v Ptuj

Tista slovenska katoliška prosveta, ki je bila nasprotnikom našega ljudstva največji trn v peti in o kateri so sanjali, da je za vedno poteptana, je v zadnjih mesecih na nesčetih taborih širom Slovenije zmagoslavno dvignila svoje prapore nad slovensko zemljo in ob tej slovenski in katoliški prosveti se je zbralo vse, kar je na Slovenskem resnično katoliškega, slovenskega in jugoslovanskega.

Če so bili letošnji prosvetni tabori močni izrazi slovenske in katoliške misli našega ljudstva, potem je bil prosvetni zbor v Ptuj 19. septembra krona vseh letošnjih mogočnih manifestacij za vero in domovino.

Na predvečer je bila po ptujskih ulicah lepa bakljada s tremi godbami, kateri sta prisostvovali tudi ministra dr. Rogič in dr. Krek. Sprevod se je ustavil pred domom knjižnice novega prapora štujškega prosvetnega društva gospe dr. Vidičeve.

V nedeljo je prišlo na tabor ljudstvo iz Ptuja in okolice, pa tudi iz oddaljenih krajev. Slovesnosti so se začele z velikim, najmanj pol ure dolgim sprevedom. Na čelu spreveda so jezдили trije konjeniki, prvi v modri, drugi v beli, tretji v rdeči srajci, ki so tako jako učinkovito sestavljali državno zastavo, za njimi pa je jezđilo nad 30 konjenikov, deloma v narodnih nošah, ki so nosili več državnih zastav. Za konjeniki se je zvrstilo okoli 250 kolesarjev na okrašenih kolesih. Sledila je godba iz Konjic, za katero je šla krasna skupina 25 praporov in zastav prosvetnih društev in fantovskih odsekov, na čelu z zastavo Prosvetne zveze v Ljubljani. Sledil je vod z malimi harmonikarji, koj za njimi pa slikovita in pestra skupina 180 narodnih noš. Nato je šla druga skupina 15 zastav in praporov. Za ptujsko godbo so korakali funkcionarji zveze fantovskih odsekov, na čelu s predsednikom g. dr. Žitkom, načelnikom Kermavnerjem in prof. Bitencem. Takoj za njimi sta se priključili dve močni četi naših fantov v krojih, okrog 200. Sledila je velika skupina mož, na čelu s številnimi župani štajerskih občin, za njimi pa prav tako močna skupina fantov. Zelo močna je bila skupina Haložanov s svojim praporom. Nato je šla gasilska godba, za katero so se razvrstila naša dekleta, članice dekliških odsekov, pet skupin, vsaka od njih v enotnih slikovitih krojih. Deklet v krojih je bilo okrog 300. Nato so se vrstile razne skupine in čete fantov in mož, žen in deklet. Nad 300 je bila močna skupina mladev fantovskih odsekov. Pozabiti ne smemo tih strumnih čet vrlih gasilcev, na čelu z verževsko godbo, ki so popolnili pestrost spreveda. Posebnost v sprevedu je bila skupina veteranov od Sv. Martina. Vmes pa so zopet korakale po več sto broječe skupine mož in žen. Slednjič je bilo v sprevedu 14 voz, vsi okrašeni s cvetjem, zelenjem in pisanimi trakovi. Za vozovi pa se je zgrnila nepregledna množica ljudstva. Če ne vzamemo v poštev množice, ki se je zgrnila za vozovi, kateri so zaključili sprevod, je šlo v sprevedu okrog 5000 ljudi.

Ko sta se ministra dr. Rogič in dr. Krek pojavila na trgu pri oltarju, ju je viharno pozdravljala več kot 12.000 glava množica.

Sledila je sv. maša in cerkveni govor lavantinskega škofa dr. Tomažiča.

Po službi božji se je pričelo zborovanje, na katerem se je oglasil k besedi minister dr. Krek, ki je posegel v zgodovino in govoril o Celju in Ptuj, o mestih, ki sta bili središči ponemčevanja med Slovenci, ter nato nadaljeval: Danes zaključujemo v Ptuj prvo uvodno dobo naše obnovitve prosvetnih organizacij. Pomen tega narodnega prosvetnega prebujenja je velik. Narod je z nami, narod nas hoče, narod smo mi. Ni nacionalizma brez naroda. Voditi nacionalno politiko zna tisti, ki zna voditi narod. Naš nacionalizem korenini v slovenski kulturi. Kot Slovenci smo rojeni, iz te kože ne moremo, tudi če bi hoteli. Slovenstvo je naša preteklost, za slovenstvo je že tekla naša kri in slovenstvo tvori narodno bit naše kulture. Iz teh slovenskih tal poganja naš jugoslovanski nacionalizem, ki je naše trdno prepričanje. Če ne bi bili Slovenci, bi ne mogli biti Jugoslavlani, in nasprotno, dokler bomo ostali Slovenci, samo toliko časa bomo pravi Jugoslavlani. Kdor hoče odkrhniti en del naše kulture ali narodne biti, nas hoče napraviti invalide jugoslovanske narodne misli. »Od Jegliča do Slomška« se glasi naš program. Jeglič nam je dal svojo oporoko, Slomšek pa je bil tisti, ki je prvi začel s prosvetnim delom in je rešil severno slovensko zemljo za nas in za Jugoslavijo.

Današnji tabor pa ima še poseben pomen, ker mu prisostvuje vrhovni predstavnik državne uprave za telesno vzgojo. Zato je primerno, da danes poudarimo naš namen, ki ga hočemo doseči s telesno vzgojo. Mi hočemo, da bi bila mladina zdrava in krepka in da bi lepo urejena telesna izurjenost rodila novo močno življenje, ki bo v korist naši slovenski skupnosti, naši državni skupnosti in naši vojski.

Lov za roparsko podmornico

Britanska admiraliteta je v zvezi v sklopom nyonske konference storila vse potrebne korake za varstvo svobodne plovbe na Sredozemskem morju. Vse sredozemsko brodovje, ki se je doslej nahajalo na vajah v raznih delih Sredozemskega morja, in sicer večinoma v grških vodah, bo uporabljeno za nadzorstveno službo. Britanska admiraliteta se z dovoljenjem vlade ne bo ustrašila nobenih stroškov ter bo z vsami sredstvi lovila razbojniške podmornice na Sredozemskem morju.

Po poizvedbah angleške admiralitete napadajo tuje ladje v Sredozemskem morju največ dve do tri podmornice. Te podmornice so po 15 dni v službi na visokem morju, nato pa se vračajo v svoja oporišča, kjer se preakrbijo s pogonskim materialom, eksplozivom in hrano za delj časa. Splošno se lahko reče, da sta prav za prav v službi samo dve podmornici, tretja pa je vedno v rezervi in na njej posadka počiva. Novo brodovje rušilcev je odplulo davi v Sredozemsko morje. Pričakujejo, da bp to brodovje v dveh do treh dnevih na določenih mestih, ker pluje z največjo brzino. Za borbo proti razbojniškim podmornicam bodo uporabljene nove motorne torpedovke, ki so zgrajene nalašč v ta namen in ki so bile sedaj

Minister dr. Krek je nato s povzdignjenim glasom nadaljeval: V naši državi ni zakona, ki bi telesno-vzgojne organizacije delil med privilegirane in nepriviligirane. Nobena telesno-vzgojna organizacija ne sme imeti večjih pravic, kakor jih imamo mi. Mi hočemo zato kraljeviču Andreju, ministru dr. Rogiču in vsej naši domovini pokazati, kako prav so storili, ko so nam omogočili, da zopet svobodno delamo. Mi odklanjamo vsako surovost in zahtevamo zase kakor za druge športne organizacije plemenito tekmo za izpolnitev telesne vzgoje. Mi imamo pred očmi narodno korist. V okvirju tega stališča smo tudi odločeni brezobzirno braniti našo posest in odklanjati vsakogar, ki bi nas hotel poodenjati. Naša zveza fantovskih odsekov je po nekaj mesecih dela tako dovršena organizacija, kakor je ni v naši banovini, tako da nam gre v vsakem oziru prvo mesto. Tako zaključimo ta pregled in si dobro utisnimo ta obraz, da bomo vselej tako živeli in delali, kakor hoče Bog in domovina.

Navdušenja množice je bil deležca tudi minister dr. Rogič, ki je moral pred mikrofon in spregovoriti nekoliko besedi. Izjavil je: »Dragi bratje in sestre, mladina, dragi Slovenci in Slovenke! Najsrčneje se vam zahvaljujem za ta krasni sprejem. Čutim, da sem tu med svojimi, čutim se med mladino, o kateri vsi hočemo, da boji solidni temelj naše narodne bodočnosti. Pozdravljam vsak mladinski telesno vzgojni pokret, ker smatram, da telesno dobro vzgojena mladina bolje prenese tudi duhovno borbo. Naše geslo je: Z mladino za narod in državo! Verujem, da bo slovenska mladina izpolnila dolžnost do svoje rodne grude in do širše domovine Jugoslavije. Bog živi!

Vzlic dežju, ki je začetoma pri popoldanski telovadbi nagajal, je telovadni nastop naših fantov in deklet ob navzočnosti obeh ministrov prav lepo uspel. Ljudske množice pa so se mirno razšle z obljubo večne zvestobe našim katoliškim in slovenskim načelom in z zavestjo moči, ki je nepremagljiva.

prvič preizkušene na manevrih angleškega vojnega brodovja. Razen teh podmornic bodo stavljene v službo še druge podmornice starejšega tipa in pa vodna letala, ki bodo lahko naglo poiskala podmornice, pa četudi bi šle globlje pod vodo. Število vodnih letal ni določeno, brčkone pa bodo sodelovali tudi aparati z oporišča v Gibraltarju, na Malti in drugje, tako da bo cela vrsta vodnih letal v službi preganjanja podmornic na vsej črti, ki se bo raztezala od Dardanel do Gibraltarja. Britanska admiraliteta je sklenila izvršiti natančno nadzorstvo za varnost trgovskih ladij na glavnih pomorski poti od Gibraltarja preko Malte do Dardanel. Francosko brodovje bo igralo strahljivo vlogo in se bo omejilo le na to, da daje na razpolago svoja pomorska oporišča britanskim vojnim ladjam, ki bodo opravljale službo. Francosko brodovje bo dalo brčkone na razpolago le nekaj svojih najboljših in najhitrejših rušilcev ter lahkih križark. — Nyonske križarke so že stopile v službo, da onemogočijo vsako delovanje neznanim podmornicam, ki že nekaj časa vznemirjajo Evropo na Sredozemskem morju. — O uspehih bomo poročali.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Letos je minulo 75 let, odkar je umrl veliki cerkveni knez in vzgojitelj slovenskega naroda, škof Anton Martin Slomšek. Slava njegovemu spominu!

d Prapor Prosvetnega društva na Igu bodo blagoslovili v nedeljo, 26. septembra. Prapor je sedaj razstavljen v izložbi Jugoslovanske knjižarne ter vzbuja pozornost in občudovanje vseh mimo idočih. Prapor ima uvezene orla, nad katerim se bleste trije križci, pod njim pa črki alfa in omega. Načrt za ta prapor je napravil Vlado Gajšek, vezle so ga šolske sestre, kovinska dela pa je napravila tvrdka brata Zmuc. Izanski Prosveti čestitamo k tako lepemu praporu!

d Misijonska razstava »Indija« na ljubljanskem velesejmskem prostoru ostane odprta do vključno 26. septembra.

d »Trgovski list« prinaša pod naslovom »Velike potrebe Slovenije« uvodnik, ki poudarja nujnost: železniške zveze Slovenije z morjem, nove ljubljanske bolnišnice, modernizacije slovenskih cest, ozdravitve naših denarnih zavodov in pravilne ureditve ljubljanskega glavnega kolodvora.

d 2006 Slovencev živi v Sarajevu. Tamošnji »Slovenski klub« obhaja letos 40 letnico obstanka.

d Spomenik pokojnemu slovenskemu pisatelju dr. Tavčarju so odkrili v nedeljo, dne 19. septembra 1937 na Visokem nad Školjo Loko. Slovesnost se je pričela po stari slovenski navadi z božjo službo, pri kateri je bila navzoča tudi soproga pokojnikova, dvorna dama dr. Tavčarjeva. Sv. daritev je opravil pisatelj F. S. Finžgar, ki je vznešeno govoril o pravičnosti in poštenosti ter krivicah tega sveta. Omenil je na koncu Tavčarjevo pravičnost, dobrodelnost, skrb za cerkev, zlasti trnovsko, ki ji je bil patron. G. župnik je končno omenil izjavo pokojnega pisatelja, da hoče umreti kot katoličan. Po službi božji so se zastopniki raznih društev in oblasti zbrali pri spomeniku ob rojst-

ni hiši, kjer se je po govoru dr. Slodnjaka izvršilo odkritje. Na podstavku spomenika, ki ga je izdelal Pengov B., je napisano: »Tu nasproti v hiši se je rodil l. 1851 dr. Ivan Tavčar, slovenski pisatelj, politik in župan ljubljanski. Na pobudo Slovenske Matice postavili njegovi častilci«.

d Za proglasitev blaženim Petra Barbariča, mladeniča, ki je v 24. letu svoje starosti umrl v Travniku v Bosni, se bore bosanski katoliki. Mladenič je umrl l. 1891. in je bil znan zaradi svojega pobožnega življenja in neverjetne pridnosti. Kmalu po njegovi smrti so začeli njegov grob obiskovati njegovi sošolci in tudi drugi ljudje. Tudi med Slovenci je ta mladenič znan zaradi knjige, ki popisuje njegovo vzorno življenje.

d Veliko posojilo ljubljanski mestni občini je dovolila počtna hranilnica, kar 40 milijonov dinarjev, za preureditev cestne železnice. To posojilo baje ne pomeni nobene nove obremenitve občine, temveč pomeni razbremenitev, ker bo občina s tem denarjem pokrila svoje dosedanje obveznosti v zvezi s cestno železnico. Novo posojilo je mestna občina sklenila pod ugodnejšimi pogoji, kakor so dosedanje obveznosti mestne občine v zvezi s cestno železnico.

d Ljubljanski mestni muzej so odprli 14. septembra 1937. Nahaja se v II. nadstropju Auerspergovoga dvorca in obsega 14 sob.

VINA Vam nudi **Centralno** vinarno, **Ljubljana**, v svoji posodi najugodnejše.

d Ljubljana ne bo deležna prevelike reklame. Poštni minister je sklenil, da se dajo v promet nove jugoslovanske letalske znamke v vrednosti 0,50, 1, 2, 2,50, 5, 10, 20 in 30 din. Na znamkah bodo slike mest in pokrajin. Slika Ljubljane pride na vrsto šele pri znamkah po 30 dinarjev.

d Lepo delo hrvatskih brezposelnih učiteljev. Nepismenost, smotreno pobijajo v Zagrebu in po ostalih hrvatskih krajih. V Zagrebu sa-

Ministra dr. Rogič in dr. Krek (v kroju) eta se udeležila prosv. tabora v Ptuj

mem pa so vpeljali ustanovo potujočih učiteljev, ki bodo obiskovali hiše nepismenih ljudi in jih poučevali. Ves pouk vodijo brezposelni učitelji.

d Od dela se ne odpusti kar tako. Jože je bil sprejet k mizarški zadrugi za strojnika; plače je imel 4 din na uro; delal je po 8 ur na dan. Po 12 dneh je zadruga Jožeta odpustila, ne da bi mu navedla kak razlog, ki bi bil opravičeval k takojšnjemu odpustu. Jože je tožil zadrugo za odškodnino tekóm 14 dnevne odpovedne dobe, v katero je šlo 96 ur po 4 din, skupaj za 384 din. Pri razpravi je tožena zadruga ugovarjala, da je bil Jože sprejet kot strojnik na poskušnjo za 14 dni, da je smela tedaj Jožeta pred potekom te dobe odsloviti, kadar je hotela; razen tega je imela tudi razlog za takojšnjo odpustitev, ker strojnik ni zdal opravljati tudi ključavničarskih del, češ da pri zadrugi rabijo tudi ključavničarje. Sodišče je zadrugo obsodilo, da plača strojniku zahtevano vsoto. Trditve, da je bil strojnik sprejet samo na poskušnjo za 14 dni, se je izkazala kot neistinita; res pa je, da strojnik ni znal opravljati ključavničarskih del, toda to pa ni razlog za takojšen odpust iz službe; nesporno je bil tožnik sprejet v službo kot strojnik in se potem ne more zahtevati od njega, da bi znal še tudi ključavničarska dela, za katera je pač potrebna drugačna strokovna izobrazba, kakor za strojnika.

d Na orožne vaje so šli. Ljubljanske ulice so bile te dni polne mladih fantov, deloma še v civilnih oblekah, deloma že v uniformah. Fantje so odhajali na velike manevre na Dolenjskem. Ker so to po večini starejši fantje, ni videti tistih naučnih prizorov, kakor tedaj, kadar gredo k vojakom rekruti. Ugajala je skupina kakšnih štirideset fantov od nekod z Gorenjske, ki je prišla peš v Ljubljano ter zbrano pela naše narodne pesmi. Fantje, na manevrih se dobro držite!

d Omejitev potniškega prometa. Kakor 19. septembra, bodo tudi v nedeljo 26. septembra železniški promet nekoliko omeji. V nedeljo

Nastop slovenskih deklet v enotnih oblekah na taboru v Ptuj

26. septembra izostaneta na progi Ljubljana gl. kol.—Jesenice izletniška vlaka, ki odhajata iz Ljubljane gl. kol. ob 6 in 6.47 in prihajata na Jesenice ob 7.35 in ob 8.53 in vozi samo izletniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 5.10 in prihaja na Jesenice ob 7.20 ter ima zvezo proti Bistrici-Boh. jez. in Ratečam-Planici. Na progi Ljubljana gl. kol.—Novo mesto izostane potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 7.50 in prihaja v Novo mesto ob 10.05. V obratni smeri izostane potniški vlak, ki odhaja iz Novega mesta ob 18.15 in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 20.37. Nadalje izostane na progi Novo mesto—Straža Toplice potniški vlak, ki odhaja iz Novega mesta ob 10.15 in prihaja v Stražo Toplice ob 10.33 ter v obratni smeri vlak, ki odhaja iz Straže Toplice ob 8.23 in prihaja v Novo mesto ob 8.41.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite jutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Goriški Slovenci so naz zopet obiskali. Dne 16. septembra so se s posebnim vlakom z Brezji pripeljali v Ljubljano romarji z Goriškega. Romarji so prej ta dan prišli z nadškofom dr. Margottijem; ter z mnogimi slovenskimi duhovniki na Brezje, kjer so opravili v romarski cerkvi molitve in sv. maše. Skupno je prišlo na Brezje in v Ljubljano 738 romarjev, po večini iz goriške okolice. To je že drugo letošnje večje romanje z Goriškega. Pred nekaj tedni je bila prišla prva skupina, sedaj pa se letošnja romanja goriških Slovencev zaključijo. Na postaji v Ljubljani je goriške romarje počakal italijanski konzul v Ljubljani, tajnik konzulata ter vodja izletniške pisarne v Gorici, ki je celoten izlet na Brezje in v Ljubljano pripravila in izvedla. Posebnega sprejema na postaji ni bilo. Romarje so v velikih množicah počakali na postaji rojaki, ki prebivajo v Ljubljani in bližnji okolici. Bilo je mnogo prisrčnih svidenj po mnogih letih, nekateri pa so od navdušenja na postaji od srca vriskali, vmes pa se je oglasila tudi lepa slovenska pesem. Nadškof dr. Margotti je odšel s svojim spremstvom po prihodu vlaka v hotel Metropol, ostali pa so se razšli po mestu k svojim znancom in sorodnikom. Popoldne ob 4 so se romarji z Goriškega čez Kranj in Jesenice odpeljali zopet nazaj proti Gorici.

Nočejo pogledati resnici v obraz

Nedavno je Švedska otvorila v Zavrhu nad Bistrico v Rožu novo žolsko poslopje, ki nosi ime po bivšem načelniku koroškega odseka inž. Breisachu. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki šolstva in javne uprave, med njimi ckraini šolski nadzornik Skorjanec. Osrednji predsednik Švedske, ministrski predsednik Meier, je v svojem govoru poudaril, da je »bojevnikom za nemško obrambno delo njihova narodnost svetinja in da so zato pripravljeni, da priznajo tudi tujo narodnost in jo spoštujejo«. Omenil je nadalje koroške boje in še, da dve narodnosti lahko obstojata druga ob drugi in da je tako sožitje le medsebojna obo-

gatitev, nikakor pa ovira. Celovške »Freie Stimmen« so v svojem zadevnem poročilu že pripomnile, da »stoji novo poslopje tik ob državni meji kot simbol. Bolj kot z orožjem in železjem so državne meje zavarovane po močni, utrjeni narodnosti«. — Tujo narodnost torej priznavajo in spoštujejo, narod ob meji jim je boljša obramba kakor orožje in železje — pomenčevalo pa se bo veselo naprej. Koroški orožniki že pobirajo po hišah nedolžne slovenske knjige in ovirajo strogo kulturne prireditve. Kedaj vendar koroški merodajni krogi pogledajo resnici v obraz in dajo Slovencem kar jim gre.

d 42 podjetij za predelavo konoplje je danes v Jugoslaviji; pred petimi leti jih je bilo samo 17.

d Sporazum med rudarji in Trboveljsko premogokopno družbo je bil te dni dosežen v vseh točkah. TPD bo s 1. oktobrom izplačala vsemu delavstvu na rudnikih, cementarni in apnenicah izreden draginjski prispevek in sicer delavcem I. vrste, ki so ženjeni, po 300 din, samskim po 250 din, delavcem II. vrste, ki so oženjeni, po 250 din, samskim po 200 din, delavcem III. vrste, ki so oženjeni, po 210 din, samskim delavcem te vrste po 180 din, ostalim delavcem pa po 150 din brez razlike. TPD je pristala tudi na to, da se na novo uredijo vse akordne postavke, ki rudarjem zdaj niso zadovoljevale ter so jih rudarji smatrali za nezadostne. Obravnave o teh novih akordnih postavkah bodo izvedene v prihodnjem tednu v posameznih obratih. Tudi tem obravnavam bodo prisostvovali zastopniki rudarskih oblastev. Pač pa je TPD odklonila stalne draginjske doklade, češ da je itak zaradi večje zaposlitve izplačala rudarjem v zadnjih mesecih nad 6 milijonov in pol več, kakor v isti dobi lanskega leta.

d Poskus z motornim vlakom so izvedli te dni tudi na progi Belgrad—Novi Sad. To razdaljo je motorni vlak predrvel v 54 minutah. Brzina je bila različna. Na mestih, kjer je bila proga zelo dobra, so dosegli hitrost 120 kilo-

metrov, na slabših delih proge pa okrog 90 kilometrov. Poskusne vožnje se je udeležil tudi prometni minister dr. Spaho. Sestava motornega vlaka je delo madžarske tovarne Ganz v Budimpešti.

d Škodljiva pižmovka se je pojavila. Lovski paznik Vnuč Ferdo je ustrelil v lovišču križniškega reda pri Veliki Nedelji v tako imenovanem »Otoku« v rokavu Pesnice ameriško podgano ali pižmovko. Zival je stikala v vodi ob bregu za ribami. Škodljivka tehtala nad 1 kg in je dolga z repom vred 50 cm. Ze lani so na sosednem hrvatskem lovišču ob Dravi pokončali eno pižmovko. Kakor kaže, se ta nezaželjeni gost pojavlja vedno bolj pogosto. Treba bo velike pazljivosti, da se omeji zarod, ki pomenja veliko škodo za naše narodno gospodarstvo.

d 10 Mick v bolnišnici. V ženski bolnišnici v Novem mestu se je zgodil oni teden redek slučaj, da so sobo št. 2, ki šteje 10 postelj, zasedle same Micke, in sicer: Marija Mikec, Marija Pirnovar, Marija Bobner, Marija Vidie, Marija Stefančič, Marija Flajnik, Marija Saje, Marija Jakša, Marija Traven in Marija Popovič.

d Zračni promet. V soboto 18. septembra so prenehali obratovati na zračni progi Sušak—Zagreb in Sušak—Ljubljana. Konec meseca bo nehala obratovati tudi zveza Ljubljana—Celovec. Češka linija med Sušakom in Prago pa je bila ukinjena že 1. septembra.

d Mrliško vežo, kjer bodo ležali v večnost preselivši se na mrtvaškem odru, zgrade že letos v Ljubljani na trgu poleg pokopališča pri Sv. Križu. V ta namen najame ljubljanska mestna občina dvamilijonsko posojilo.

d Mitnice so doživele polom, v Ljubljani za enkrat še ne, ampak v Trbovljah. Občinska uprava je na treh glavnih dohodih v občino postavila trošarinske pregledne postaje in mitnice, kljub splošnemu nerazpoloženju proti njim. Poslovati so začele 1. septembra. Uspeh prvega tedna je nadvse klavrn. Koj v začetku je prišlo do več burnih nastopov. Mitnice dosežejo najbolj male ljudi, medtem ko si večji dobavitelji znajo pomagati. Zaradi splošne

Ob zaključku velesojma

Ono nedeljo so se zaprla vrata za občinstvo jesenske razstave ljubljanskega velesojma. Ljubljanski velesojm si je nadel hvaležno nalogo, da pomaga s svojimi jesenskimi razstavami vzbuditi zanimanje ne samo za naše gospodarstvo, ampak tudi za vse ostale panoge našega narodnega življenja. Glavno obeležje je dala letošnji prireditvi razstava slovenskega novinarstva, prirejena v proslavo 140 letnice Vodnikovih Novic in 30 letnice organizacije slovenskih poklicnih novinarjev. Razstava je obsegala pisane in tiskane novine s kulturno-zgodovinskim pregledom, novinoznanstvom, letopisno obdelavo ter poročevalstvom z najmodernejšimi pripomočki, lastno tiskarno z uredništvom, ki je izdajala svoj dnevnik »Ljubljanske Novice 1937«, in upravo. Nadalje je bila razstavljena moderna grafika, fotografija in moderna klišarna v obratu. Poseben paviljon je imela Jugoslovanska tiskarna. Organizirali so razstavo ljubljanski poklicni novinarji. — Misijonska razstava »Indija« je bila pač prva tako velike obsežnosti in preglednosti, kar jih je bilo dosedaj prirejenih. Pokazala

nam je nesebično delo naših misijonarjev v Indiji in vse to deželo v narodopisnem in verskem oziru v popolni obliki. Razstavo so organizirali in opremili vzorno jugoslovanski misijonarji Družbe Jezusove. — Od drugih razstav omenjamo razstavo »Materi za otroka«, razstavo kluba ljubiteljev cvetic, ornitologov in metaljarjev, umetniško razstavo itd. — Velesojm je obiskalo tudi 60 glavnih činiteljev evropskega tiska, veliko število inozemcev, zlasti iz Avstrije in Italije, nadalje pa tudi iz drugih držav. Zadnji dan razstave je bila tekmah harmonikarjev. — Letošnji jesenski velesojm je bil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., odprl pa ga je, kakor s tem veliko naklonjenost do novinarskega dela, predsednik razstave slovenskega novinarstva, naš minister notranjih zadev dr. Anton Korošec. Prav veliko počastitev pa je pokazala razstavi Nj. Vel. kraljica Marija, ki jo je tudi obiskala in podrobno pregledala ter se o vseh razstavah pohvalno izrazila. — Skupno je jesensko prireditve obiskalo okoli 95.000 oseb, kar je lepo šte-

Strokovnjaki govore:

Skupini zelo slabih prašičev smo dajali »Pekli« in »Osani« in po 15 dneh smo opazili nastop porast in napredek in moremo z gotovostjo potrditi, da je to posledica blagodejnega učinka »Pekla« in »Osana«. — Zivincorejska postaja Livno. — Ing. M. Bahić.

Navodila daje zastoj:

»KAŠTEL« d. d., Zagreb 6, poštini predal 50

ljudske nejevolje proti mitnicam so že prvi dan vsi novo nastavljeni mitničarji ušli iz službe, razen enega in vrhovnega mitničarskega nadzornika Miloša Rozina, ki mitničarsko službo organizira. — Morda so mitničarji tudi zato zapustili službo, ker jim je za 12 urno službo bilo obljubljeno samo 600 din na mesec.

d Najmanjši koran se nahaja menda v Jugoslaviji. (Koran je muslimansko sveto pismo.) Njegov lastnik je trgovec v Zenici Mehmed Mutapčić. Ta koran je dolg samo 2 centimetra, ima pa 374 listov iz najfinjšega papirja. Popisan je z arabskimi črkami, vendar pa zelo lahko čitljiv. Trgovec je ta edinstveni izvod kupil med vojno od nekega vojaka, ki ga je kot svetinjno nosil s seboj v posebni škaticli.

d Kmetu bi jo ugrabili cigani. Dekleta so hoteli odpeljati cigani v Bjelovaru. Eden ciganske družine, Slavko Gjurgjevič, se je zaljubil v Jago Gjorgjevič, ki je bila uslužbena pri nekem bjelovarskem mesarju. Cigan se je neustrudno sukala okrog dekletovega stanovanja, prežal nanjo in jo nagovarjal, naj se poroči z njim. Toda dekleta ni hotelo nič slišati o tem, vendar pa tudi cigan ni hotel odnehati. Dobil je svoje tovarise in nastavili so zasedo dekletu. Ko je dekleta stopilo iz mesnice na dvorišče, so planili cigani in jo hoteli odvesti. K sreči je bilo vse podnevi in so dekletu priskočili na pomoč mesarski pomočniki in nekaj ljudi, ki so bili v bližini. — Cigani so se branili in topli, pa kar z noži in koli. Nekaj policajev, ki so bili poklicani na pomoč, pa je pograbilo cigane in jih odpeljalo v zapore.

d Ne nasedajte takemu »zlatarju«. V Ljubljano se je spet pritepel znani Kovaček Stefan, ki poskuša srečo z medeninastimi prstani, ki jih res za smešno ceno prodaja za zlato. Kljub temu, da so dones ljudje že precej nedostopni za take goljufije, se vendar še najdejo nekateri, ki nasedejo.

d Zračno zvezo med Italijo, Jugoslavijo in Romunijo bodo uvedli prihodnje leto. Te dni je bila med prizadetimi državami podpisana posebna pogodba. Letala bodo letela od Rima skozi Benetke v Zemun in od tam v Bukarešto. Promet bodo vzdrževala italijanska letala tipa »Savoja Marchetti«, ki so last italijanske letalske družbe »Ala Littoria«. Pred dnevi je priletel prvi tak avijon iz Rima preko Jadranskega morja in Bosne v Zemun in sicer v dveh urah in 40 minutah. Zagrebčani se potegujejo, da bi bilo tudi njihovo mesto vključeno v to zvezo.

d Kmet, ki je prehodil 250 kilometrov. Kar 250 km je prehodil kmet Meho Hodžić iz Cerskega do Brčka, da bi na sodišču javil prevaro. Pred leti je prodal nekemu orožniku uro — denarja pa ni dobil. Zato je nazadnje pisal orožniku, naj mu uro vrne. Orožnik mu je pa porogljivo odgovoril. Nekega dne je Meho res prejel zavoj in ko ga je pred pričami odprl, je bilo v njem nekaj kosov lesa namesto ure. Jelen in užaljen je šel Meho peš do Brčkega in zadevo prijavil sodišču. Da bi dosegel pravico, je prehodil kar 250 kilometrov peš.

d Hude posledice zadajh deževnih dni. Neprestano deževje je povzročilo ne samo v Sloveniji, ampak tudi po drugih krajih naše domovine povodnji in velike škode. Okrog Karlovca so reke preko noči tako narastle, da so prestopile bregove in preplavile velike predele plodne zemlje. — Karloški športni klub je zadela ta nesreča, da mu je Kolpa odnesla kopalniške barake, ki si jih je klub postavil letošnjo spomlad. Se hujše je v Bosni, zlasti pa v Hercegovini. Med postajama Raška gora in Drežnica je pa prišlo do železniške nesreče,

v kateri je postal žrtev kurjač Muhamed Spahić. Dve lokomotive sta vlekli tovorni vlak proti Konjicu, ko je strojevodja zagledal na ovinku naenkrat grmado kamenja na tirih. Še preden se je lokomotiva dala ustaviti, se je zadržala v kamenje in se prevrnila. Za seboj je potegnila še drugi stroj in tri vagona. Kurjač prve lokomotive se je ubil, oba strojevodja pa sta težje ranjena. Nalivi so namreč sprožili s pobočij kamenje in grušč ter na več mestih zasuli železniško progo.

d Že več let zaprtemu se je nasmehnila sreča. V zaporih v Mitrovici sedi že 6 let Andraž Matjan. Mož je bil v zaporu pametnejši in se je mirno obnašal. Zaradi tega so mu tudi dovolili, da je iz denarja, ki ga je zaslužil kot kaznjenc, in iz državnih loterij. Te dni se mu je nasmehnila sreča. Ko je pristopil k njemu upravitelj kaznilnice, se ga je Matjan razveselil, misleč, da mu je prinesel ukaz o pomilostitvi. Še bolj pa je bil presenečen, ko je zvedel, da je zadel v loteriji kar pol milijona dinarjev. Potem pa je dodal, da bo s tem denarjem, čim pride iz zapora, kupil lepo domačije in da stara leta živel bolj pošteno kakor je živel doslej.

d Pri korpušentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebnih dijet. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. rez 5, br. 3074/35.

d Neznanec je odgnal pet volov neznanokam. Oni ponedeljek je kmetijski sin Jožef Nučič iz Velikih Lipljeh v občini Sv. Jurij pri Grosupljem, najel v Novem mestu neznanega mu moškega in mu naročil, naj odžene pet parov kupljenih volov proti Grosupljem. En par volov je bil njegov, trije pari pa last Leopolda Jeršina iz Želimej. Nučič in neznanec sta se pomenila, da se dobita drugo jutro na Grosupljem. Toda neznanec in volov še do danes ni bilo in zato Nučič domneva, da je neznanec odgnal vole, ki so vredni kakšnih 30000 dinarjev, proti italijanski meji ter jih bo skušal tam pretihotapiti in nato v Italiji prodati. Voli so pšenične in lisaste, oz. belkaste barve. En sam pa je črn. Neznanec je star okoli 24 let in oblečen v hlače pumparice. O tej nenavadni tatvini so bile takoj obveščene vse obmejne orožniške postaje, vendar se dosedaj še ni posrečilo prijati predrzneža tatu in mu odvzeti vole.

d Zagovarjal se bo, ko pride ovadba. Ljubljanska policijska uprava je oni ponedeljek odpeljala v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča glasovitega vlomilca Jožeta Anžurja, doma iz Spodnje Zadobrove, občina D. M. v Polju. Anžur je osumljen, da je 24. avgusta ob 10. dopoldne napadel železniškega slugo Josipa Ostreža v kašelskem gozdu in mu siloma vzel aktovko z 51.000 din gotovine. Anžur je bil aretiran pred dobrimi 10 dnevi od večših orožnikov. Pripeljan je bil zaradi varnosti v ljubljanske policijske zapore. Policija je nadaljevala razne poizvedbe proti Anžurju in zbrala tudi drugo gradivo, ki ga obremenjuje, da je izvršil nebroj vlomov po raznih krajih ljubljanske okolice in po Dolenjskem. Anžur je odločno zanikal rop pri Zalogu. Pred preiskovalnim sodnikom, ki je nad njim odredil preiskovalni zapor, je zakrknjeno pripomnil: »Zagovarjal se bom, ko prispe ovadba. Ropa nisem izvršil.«

d Dva nevarna vlomilca so prijeli. Po vsej Sloveniji znana vlomilca Vinko Gačnik in Fer-

Čokoladna torta

Tako zdaj pa previdno jejte in pazite na svoje obleke!

Oh, Bog se usmili!

Kaj borekla mama? Jaz se sploh ne upam domor!

To bo šiba pola!

Čemu toliko skrbi in strahu, ko pa je vse tri matere že davno poučila modra teta da

SCHICHTOVO MIHO JELEN
pere vse bleščeče belo

do Mole iz Vrha, ki sta bila po večletnem zaporu šele pred nekaj meseci izpuščena na svobodo, so te dni ponovno zaprli. Na vesti imata zopet več vlomov, ki sta jih po svojem povratku iz zaporov izvršila po raznih krajih Dolenjske. Tako sta dne 11. julija vlomila v trgovino Prijatelj v Trzinu in mu odnesel za 3491 din špecerije. Dne 11. septembra pa sta udrila v gostilno Župančič v Radečah, kjer sta odnesla za 3000 din namiznega pribora. Dne 17. avgusta sta svojo srečo poskusila pri trgovki Ant. Kos v St. Janžu, kateri sta odnesla za 12.696 din raznega manufakturnega blaga in usnja, kate-

rega sta poteka prodala po nizki ceni naprej raznim odjemalcem, ki so ga še za nižjo ceno vnovčili svojih prijateljem in znancom, katerim so pa orožniki prišli na sled in jim blago zaplenili, kupce pa popisali. F. Moleta sta prijela orožniška kaplarja na Mirni Franc Poženel in Jožef Gioneti na cesti Mirna-Sv. Helena. Pri Moletu sta našla tudi 8 vetrihov različnih velikosti. Gačnika so prijeli orožniki v Sent Rupertu.

d Kaj vse ljubezen stori. Zgodilo se je v Kotoribi. Sedemnajstletni mesarski vajenec Uosip Pongrac je zaklal svojo šestnajstletno oboževanko Vero Jurčan iz ljubosumnosti, potem pa še samega sebe. Pongrac se je zahubil v dekle, vendar ga je bolelo, da se je dekletke včasih preprijazno razgovarjalo tudi z drugimi znanci. Oni dan je pri svojem mojstru vzel velik nož in odšel pred hišo, v kateri se je Vera Jurčan učila za živiljo. Poklical je dekletko ven in komaj se je Vera pojavila med vrati, je Pongrac potegnil nož in ga zasadel dekletu naravnost v srce. S krvavim nožem se je morilec zaglal proti bližnji prodajalni košar, v kateri je držal neki fant, ki mu je menda bil pri Veri na poti. Trгоvec je še pravočasno opazil divjega fanta in vrata zaprl. Ko je Pongrac uvidel, da svojega namena ne bo dosegel, si je pred vrati trgovine porinil nož v srce.

d Župana je ustrelil. Župan v Lipljanu Petrovič je blagajnika odpustil pred kratkim zaradi nekih nerednosti. Čeprav ga je odpuščen blagajnik ponovno prosil, naj prekliče odpust, je ostala prošnja neuslišana. Ko sta se pa oba srečala v kavarni, je blagajnik potegnil samokres in župana ustrelil.

d Na vsak način se je hotela končati. Blizu Ruš se je vrgla pod mariborski vlak služkinja Adela Verstnik. Pokojnica je bila prej v službi v Mariboru, potem pa je odšla v Ruše k svoji botri. Nedavno je poskusila izvršiti samomor z lizolom, vendar so ji v mariborski bolnišnici rešili življenje. Ono popoldne je ponovila svoj samomorilni naklep na učinkovitejši način s tem, da se je vrgla pred lokomotivo, ki jo je popolnoma razmesarila. Doma je bila iz Hoč.

V vsakni hiši »Domoljub«!

IZ DOMAČE POLITIKE

d Načelniki opozicije so se sporazumeli? Ljati, ki so bili vedno naklonjeni opoziciji, preokujejo o posledicah sporazuma, ki sta ga te dni menda sklenili zagrebška in belgrajska opozicija. Te posledice bi po mnenju opozicije imele hitro nastopiti, dočim sodijo drugi spet bolj umerjeno. Razširila se je tudi vest, da bodo načelniki belgrajske opozicije v kratkem izgotovili besedilo načelnega sporazuma, nakar bodo njihovi odposlanci spet obiskali dr. Mačka v Rogoški Slatini. Podrobnosti pa niso znane, ker opozicija dosledno molči. Zagrebški »Obzor« pa ugotavlja, da je bil sporazum dosežen na sledečih osnovah: Skupen nastop vseh demokratskih sil, ki imajo zasombo v narodu, likvidacija ostankov diktatorskega režimov, ustavotvorna skupščina, ki bo dala sklepe na temelju pristanka večine zastopnikov Slovencev, Hrvatov in Srbov, da se s tem prepreči preglasovanje. Dalje vzpostavitev demokratskih svoboščin, da bo prišla narodova volja do pravega in nepotvorjenega izraza. — Opozicija se mora sedaj sporazumeti še o programu in delu, ki naj ga ustavotvorna skupščina izvrši in če opozicija hoče vladati, mora v imenu demokracije dokazati, da ima večino med jugoslovanskimi narodi.

d Smola dr. Pernarja. Na dva meseca zapora in 3000 din globe je bil pred sodiščem v Slavonskem Brodu obsojen znani poslanec Mačkove stranke dr. Ivo Pernar, ker je preostro kritiziral predstojnika brodske policije Dimitrija Simonoviča. Dr. Pernar se je pritožil na višje sodišče; če bo pa sodba potrjena, bo moral v zapor. Sodba se namreč glasi brezpogojno. — Menima, da se bo g. Pernar že kako »zmazal« in mu ne bo treba »na ričet«.

d Bela vrana. Znani bivši večkratni minister in centralistični pridigar Demetrovič je napisal v »Jugoslovanskih novinah« na veliko začudenje članek, v katerem poudarja, da so Hrvati bili in so zapostavljeni in se zavzema za avtonomijo Hrvatske. Pravi, da mora Hrvatska dobiti pravo narodno samoupravo z lastnimi financami, ki bodo omogočile, da se dohodki pokrajine trošijo za njene potrebe po zakono-

dajnem saboru. To stališče g. Demetroviča, ki še danes poleg patriarha JNS Jovana Banjanina, Petra Zivkoviča in dr. Kramerja predstavlja važnega Führerja JNS, je njegove lastne pristaše hudo presenetilo, predvsem pa slovenske JNS, ki v smislu svojega velebrskega programa o kakšnih satorih in narodnih samoupravah noče ničesar slišati, ampak bi rada vso Jugoslavijo čim prej narodno, versko in gospodarsko »izenačila« ...

d Borba za konkordat oziroma proti konkordatu se še vedno vrši v srbskih krajih. Zanimivo je, da branijo pravice katoličanov pravoslavni poslanci JRZ, da pa se borijo zoper konkordat »katoliški« poslanci JNS. Ali ni to narobe svet? Krivi pa so vsi tisti katoličani, ki take »katoliške« poslance JNS pustijo politično živeti; ko pridejo protikonkordatarji zopet pred volilce, jih bo treba primerno pozdraviti.

d Upanje brez upanja. Sarajevska »Pravda«, ki jo urejuje dr. Behmen, piše: »Razen kričavih letakov, s katerimi opozicija bombardira našo javnost in ki spadajo med sredstva nezakonite borbe, je eden od glavnih njenih dokazov ta, da bo vlada padla, da je že podala ostavko in da sta dva ali so trije ministri že napovedali svoj odstop. To je vse laž in izmikljeno in niti vlada niti katerikoli izmed njenih ni podal ostavke niti je ne bo. Vlada pade, kadar ne uživa več zaupanja krone, ali pa, kadar ostane v narodnem zastopstvu v manjšini. Kadar pa vlada uživa zaupanje tako krone kakor narodne skupščine, kakor ga uživa vlada dr. Stojadinoviča, sploh ne more pasti. To dobro ve združena opozicija kakor tudi njeni najnovejši zavezniki JNS, ljotičevci in Narodna obrana, toda oni potrebujejo to laž, da držijo skupaj svoje pristaše. JRZ in vlada ostajata hladni in gresta svojo pot, ker pred njima so še mnoga državna vprašanja, čijih uresničenje ne trpi odlašanja.«

NESREČE

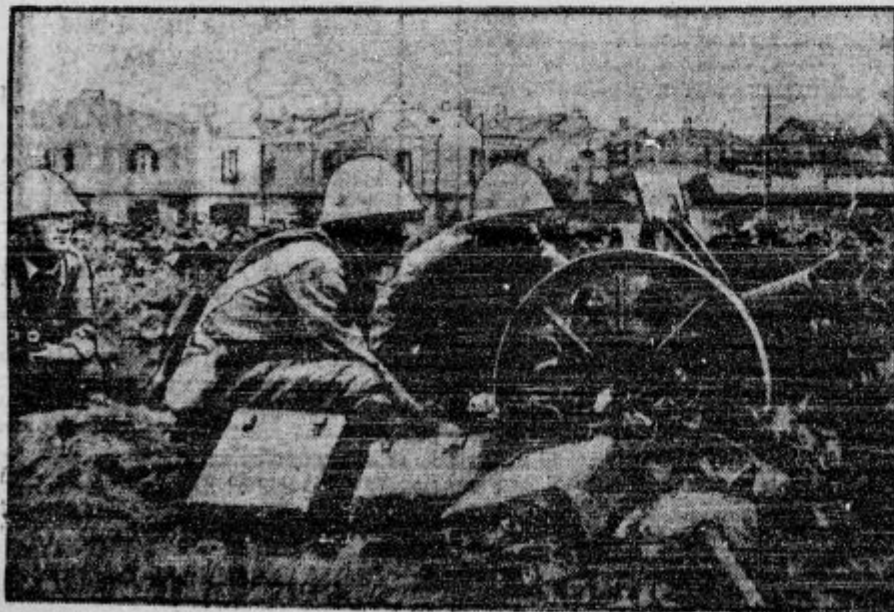
d Zopet je gorelo v Razvanju pri Mariboru. Požar je uničil svinjake in hlev posestnika Mirka Kmetiča.

d Do tal je zgorelo gospodarsko poslopje posestnici Josipini Hajdina v Razvanju pri Mariboru.

d Požar na italijanskem parniku. Ogenj je nastal na italijanskem parniku »Rocco«, ki se je pred dnevi usidral v šibeniškem pristanišču. Ko so nakladali les, se je ogenj nenadno pojavil pri stroju, ki daje pogonsko silo za dvigača. Kmalu se je vnel tudi tovor lesa, ki je bil na ladji. Po dveh urah naporenega gašenja se je posrečilo ogenj udušiti. Škoda je pa kljub temu zelo velika.

d Župnik se je smrtno ponesrečil. Pri Sveti Nedelji pri Zagrebu je te dni postal žrtev nesreče župnik Stjepan Topolčić. Župnik je stopal v vasi preko ceste, ko je pridrvel izza ovinka avtomobil in župnika podrl. Padec je bil usoden, ker se je gospodu razbila glava ter je smrt nastopila v nekaj trenutkih. Očividci pravijo, da je nesreče kriv avtomobilist, ki je drvel skozi vas s prav dirkaško brzino.

d Nevarna norčija. V gostilni Ivana Barliča v Toplicah pri Zagorju se je ono nedeljo, kakor po navadi, zbralo precej gostov. Pri popivanju so gosti polagoma postali razigrani ter so se začeli med seboj šaliti. Med seboj so izvajali tudi razne stave in podobne zabave, ki jih pri pijači navadno nikoli ne zmanjka. Razigranost je vse bolj rasla ter so gostje celo začeli iz šale

Pri Sangaju na Kitajskem divjajo boji z vso silo. Na sliki vidimo sovražno topništvo v boju pred Sangajem

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Španski nacionalisti poročajo, da se njih ofenziva na severni fronti uspešno nadaljuje. Odpor komunistov v pokrajini Leon je menda že popolnoma strt.

Vodja komunistične vojske na severnem bojišču Uribari je prispel v francoski Biarritz. Časnikarjem je izjavil, da ne bo potoval v rdečo Valencijo. Vse kaže, da Uribari noče v Valencijo, ker bi ga mogli tam dolžiti in soditi zaradi neuspehov na severnem bojišču.

V okoljenem Gijonu, v zadnjem večjem mestu, ki je na severu še v boljševiških rokah, so se levičarji začeli klati med seboj. Menda so vzeli v roke oblast anarhisti, ki so dali zapreti tamošnjega sovjetskega konzula.

»Boj med belo in rdečo pezeto. Pezeta je španski denar. Medtem ko dobiva general Franko zmago za zmago, se na velikih svetovnih borzah borita za zmago »rdeča« in »bela« pezeta. Kakor pa je Franco zmagovalec v Španiji, je na borzah zmagovalka »bela«, ali kakor ji rečejo v Franciji, »izozemska« pezeta. Vrednost te pezete je 200 odstotkov večja ko vrednost boljševiške valencijske pezete. Kakor ji rečejo v Franciji, »inozemska« pezeta. Ko je na primer dosegla boljševiška armada pri Madridu nekaj uspeha, je »rdeča« pezeta takoj poskočila za 50 odstotkov. Padec

Bilbaa in Santandra jo je potisnil zopet nizdol. Čim bolj je »rdeča« pozeta padala, tem bolj se je »bela« pezeta dvigala. »Rdeča« pezeta je zdaj brez vrednosti, na borzah je noče nihče več kupiti. — Nemali dokaz, da se bližajo španskemu komunizmu zadnje ure.

s Rdečkarji že kličejo na pomoč. Francoški časopis »Matin« priobčuje, razgovor svojega sotrudnika z voditeljem španskih socialistov Lergom Caballerom, »španskim Leninom«. Cabalero se kot španski zastopnik udeležuje kongresa socialističnih strokovnih zvez v Parizu. V razgovoru je Cabalero poudaril, da je razpoloženje vladnih čet odlično in da prebivalstvo, kar ga je pod valencijsko vladno, ne želi nič drugega, kakor bojevati se. Nameu njegove poti v Pariz ni, da bi iskal prijatelja med socialističnimi strokovničarji in tudi ne, kakor pišejo nekateri listi, da bi s pomočjo voditeljev francoskega delavstva pritisnil na francosko vladno, da bi posredovala naravnost in z oboroženo silo o španskem sporu. Ker pa ves svet ve, da Italija in Nemčija podpirata nacionaliste, zato zahtevamo, da Francija in Anglija s tem računata in se zavesta nevarnosti, ki jima od tega vmešavanja Italije in Nemčije grozi. Valencijska vlada je v 14 mesečni vojski sama odvrčala to nevarnost, zdaj pa je potrebno, da ji prideta na pomoč Francija in Anglija, in sicer takoj in izdatno.

Vojna na vzhodu

V preteklem tednu so dosegle japonske čete na črti Peiping—Hankov precejšnjo zmago. Japonci so na tem bojišču prodrli kitajsko fronto ter strli odpor kitajske vojske. Baje je obkoljenih 60.000 kitajskih vojakov, ki ne vedo, kako bi se iztrgali iz japonskih klešč. Drugače pa snežni viharji Japonce pri napredovanju zelo ovirajo.

Pri Sangaju pa ne zaznamujejo Japonci nobenih posebnih uspehov. Kitajci so se sicer nekoliko umaknili, zato pa so japon-

ske izgube zelo velike. Pred svojim umikom so spustili Kitajci pred Vusungom večje število min v zrak, ki so povzročile Japoncem strašne izgube. Med japonskimi četami pred Sangajem razsaja še nadalje kolera, za katero je umrlo več sto vojakov.

Rusija nadaljuje na Daljnem vzhodu z vojnimi pripravami. Sodijo, da bo že letošnjo zimo prišlo do vojne med Japonsko in Rusijo.

ITALIJA

s Drobliž. Franc Peršič, ki je komaj 18 let star, je tako nesrečno udaril 79 letnega starčka Antona Lebana s Sempasa, da je ta kmalu nato umrl. Baje sta se oba prepirala. Mladi Peršič je po svojem dejanju zbežal in ga oblati z vneto iščejo. — V Tolminu so ukiniteli gimnazijo, ki so jo namesto učiteljske ustanovili pod Italijo. Namesto gimnazije so zopet ustanovili učiteljske. — Vse tri proge, ki peljejo v Trst po precej strmih klancih s kraške planote, so pričeli elektrificirati, da jih tako priključijo k ostalemu omrežju, ki je že elektrificirano. Dela se bližajo h koncu in bo prva proga, ki pelje iz Rocol na Občine, kmalu izročena prometu. — Čuden sključaj se je dogodil v družini Ribariča Ivana iz Vodice pri Pulju. Ribarič je odšel na obisk najprej k svojemu bratu v Pulj, nato pa še k bratu v Juršiče. Ko se je vračal domov, ga je do smrti

povožil velik vojaški avtomobil. Mrtvega so odpeljali v Vodnjan in ga tu drugi dan pokopali brez vsakih ceremonij. Ko je žena čez kake tri mesece pisala v Pulj, naj se mož vrne, se je ta začudil, misleč, da je brat že doma, ali vsaj v Juršičih. Šele potem je položoma zvedela za žalostno usodo svojega moža. Nesreča jo je priklenila na posteljo. — Na Oslavju grade veliko grobnico, ki bo spomenik obnem in v katero bodo prenesli posmrtno ostanke v vojni padlih. V grobnico bodo spravili kosti 50.000 vojakov. Spomenik bo viden daleč naokoli. — Dr. Fr. Močnik, župnik v Vrtojbi pri Gorici, je imenovan za stolnega vikarja pri goriški stolnici. — Kakor doznavamo, je v četrtek, dne 9. septembra prispel v svojo rojstno vas Manče v Zg. Vipavski dolini, ban dr. Natlačen. Njegov sin g. novomašnik Stanko, ki je prejšnji dan pri Sv. Petru v Ljubljani daroval svojo prvo sveto mašo, je v župni cerkvi v Gočah, ka-

mor Manče spadajo, daroval Nebeskemu svojo drugo sv. opravilo. — Vojaške vaje so se začele 11. septembra po vsem Goriškem. — V Trstu je umrl kapitan Matej Bole. — Na Občinah je preminul trgovec Ivan Zerjal. — Mrtvo so našli v Novakih Marijo Peternej. — V nedeljo, 12. septembra ob treh zjutraj je v vasiček Čekavec nad Osekom pri Gorici udril v hišo že priletne vdove Terezije Smet maskiran olčinec, zgrabil ubogo ženo, še preden se je prav zavedla in skočila s postelje, za grlo in jo začel daviti, medtem ko ji je v eno roko mašil usta. Zahteval je od svoje do smrti prestrašene žrtve denar. Revi ni kazalo drugega, kakor da se je vdala. Vstala je in razkazovala roparju vso svojo hišo. Ropar je vse prevohal in prevrgel, prebrskal vse predale in pretpal vse obleke, našel pa ni ničesar. Zadovoljil se je končno z edinimi desetimi lirami, ki jih je imela žena v denarnici, in nato z deznikom, ki ga je v zadnjem hipu pograbil in zgnil v noč. Smetova je hitela na ves klicat sosedo, toda bilo je prepozno. O roparju ni bilo nobene sledi.

AVSTRIJA

s Kancler pritrjuje, a je brez moči. S političnega zborovanja v Šmihelu so poslali mladi naši akademiki kanclerju brzjavni pozdrav in v posebnem pismu spomenico, iz katere posnemamo sledeče odstavke: »Mi mladi slovenski koroški akademiki smo morali na sebi občutiti posledice šolstva, ki prezira materno govorečo. Le če je dom staršev v stanu, da popravi škodo, izhajajočo iz potvorjene šolske vzgoje, si more mladina pridobiti potrebno splošno izobrazbo. Koroška ljudska šola je dvojezična samo že za uradne letopise, v resnici pa je po jeziku nemška in po duhu nemško-nacionalna, četudi je pohajalo v 90 v poštev prihajajočih šol v šolskem letu 1936-37 okrog 12.000 otrok iz slovensko govorečih in samo okrog 2000 otrok iz nemške govorečih družin. Tudi mi slovenski akademiki se zavemo potrebe, da se slovenska mladina pričuti državnega jezika. Ne moremo pa razumeti, kako naj se utrdi značaj slovenskega otroka, če se prezeje nprave vrednote šolskega pouka v maternem jeziku in v duhu prirojene narodnosti.« V posebnem odstavku navaja spomenica potrebo izobraženstva, ki bo razumelo in tudi zastopalo težnje svojega ljudstva. — Na brzjav in spomenico je kancler odgovoril s prisrčnim, pritrilnim odzdravom.

s Razno. V Lobniku pri Zelezni Kapli je umrla Marija Kogoj pd. Veglova. — V Dobri vasi so pokopali dolgoletnega organista Jožefa Ilgovca. — 37 letni Janez Andrejaš je rekal v Zingarji les. Pri sekanju je nesrečno spodrsnil, ostrva veja se mu je zapčila v trebuh in ga težko ranila. — V St. Vidu v Podjunu so pokopali 82 letnega posestnika Simna Pekic.

NEMČIJA

s Hitler je ponovno govoril. Ob zaključku hitlerjevkega kongresa v Nürnbergu je povedal sedanji vodja nemškega naroda tudi sledeče: Med silnim odobravanjem je Hitler tudi govoril o židih in rekel, da so demokratične države središče židovske agitacije. Ljudska fronta lomi vso odpornost demokracij proti boljševizmu in končni izid ne more biti drugega kot boljševiška revolucija. — Govoreč o Španiji je rekel, da bo ime generala Franca zmeraj predstavljalo pravega zastopnika pra-

ve Španije. Nato je rekel, da so politične misli in politična temeljna načela čisto notranje-politična vprašanja posameznih držav. Nacionalna Španija hoče obvarovati Španijo pred boljševidizmom, ki je mednarodni in ki širi revolucijo v druge države. — Nato je Hitler za govarjal sodelovanje evropskih držav, ki nimajo med seboj nobenih razlogov za sovraštvo. V svojem govoru je Hitler še enkrat zanikal vsako možnost kakšne nove usmeritve nemške politike. Narodni socializem odbija vse židovske in boljševiške poskuse. Narodni socializem se bo potrudil, da se zavaruje pred vsemi nevarnostmi in v tujini naj se tega dobro zavedajo. Narodno-socialistična država si je ustvarila orožje, ki lahko s počasno hitrostjo odbije vse poskuse iz tujine. Svet ve, da smo bili dobri vojak. Danes smo še boljši. Narodni socializem se bo boril bolj kot pa nekdanja Nemčija. Hitler je končal svoj govor s temi besedami: Vsi, ki ste se udeležili teh veličastnih dni, čutite, da se izpolnjujejo želje tisočletij, molitve brezštevilnih rodov in vera naših velikih ljudi. Nemški carod je upostavil svoje germansko cesarstvo.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Dr. Beneš o svoji cerkveni politiki. Nedavno je predsednik češkoslovaške republike Eduard Beneš obiskal slovaško prestolnico Bratislavo. Pri tej priložnosti je podal o svoji cerkveni politiki sledečo zanimivo izjavo: »Po mojem mišljenju je v 20. stoletju vsak napad na vero zastarel in nemoderen. Tak napad je znak slabosti ter duševne in kulturne zaostalosti. Smatram za največji uspeh svoje zunanje politike zaključitev sporazuma z Vatikanom, imenovanje slovaških škofov in ustanovitev nove nadškofije. Vse to sem napravil, da vrnem Slovakom njih verski mir. S tem sem jim hotel podati tudi jamstvo, da bom

vedno pazil na njih želje in potrebe. — Tako dr. Beneš, ki je velik mož. Kako pa delajo za mir znani balkanski pritlikavci? Zalostna jim majka!

AMERIKA

s To in ono. V Moon Run Pa je umrla Ana Butja roj. Hamovec iz Stare Vrhničke. — V Clevelandu je preminul Jos. Bradač iz Velike Lese pri Stični. — Ely Minu je odšel v večnost 82 letni krojač Josip Svajger, doma nekje iz Bele Krajine. — V Ely Minu je zapustila solzno dolino Marija Pohe iz Črnomlja.

DROBNE NOVICE

Sneg je zapačel po nekaterih predelih srednje in južne Francije.

22. otroka je rodila ciganka na cesti v madžarski Bacskeres; oba zdrava.

60.000 rudarjev je začelo stavkati v Angliji.

Veliki protijudovski nemiri so bili zadnje dni po vsem Poljskem.

Iz višine 6000 metrov je skočil te dni v Viterbergu italijanski letalski general Valle.

V vsaki diviziji kitajske južne vojske je po 20 sovjetskih višjih častnikov za učitelje.

450 primerov kolere so našli zadnje dni v šangajski francoski četrti na Kitajskem.

Dansko kraljico so operirali, ker so se ji zapletla čreva.

V Abesiniji je zadela kap generala fašistske vojske Carinija, ki se je zelo proslavil pri zavzetju Abesinije.

Vsi nemški državni uradniki bodo morali dajati svoje otroke edino le v državne šole. Lepa svoboda!

Pri občinskih volitvah v amerškem Nju-Jorku je zmagal stari župan Italijan La Guardia.

Vodiška kronika

Vodice. Med važnih dogodkih v tem letu je bila lepa proslava majniške deklaracije, ki ji je najlepši sijaj dala mladina, enotno oblečeni fantje in dekleta, godba ter gasilci. Učiteljstva nismo videli. Dan za tem pa se je zopet zbrala fara pri sprejemu prevzvišenega, ki je prišel našim malim deliti zakrament svete birme. Konec junija je prišel za naše fante — člani Fantovskega odseka — praznik in obenem dan zmage! V Celje so poslali tekmovalno vrsto, ki je pri tekmah dosegla prvo mesto v nižjem oddelku in s tem pokal ljubljanskega župana. Poleg njih je šla na celjski tabor še velika skupina drugih fantov, ter tako imela priliko slišati, ko se je prvič v zgodovini pred tisoči športne publike oznanjvalo ime Vodice, kot ime zmagovalne telovadne vrste, imela pa je tudi srečo postulati opremo našega velikega kneza dr. Jegliča. Za vse te je bil celjski tabor nepozabno doživetje. Udeležba naše fare pri dr. Jegličevem pogrebu je bila nad vse častna. Teden kasneje je bil spet praznik naših fantov in mladine: nad 150 se jih je udeležilo tabora katoliške gorenjske mladine v Kranju; dne 25. julija pa se je spet skoraj vse naše prosvetno članstvo udeležilo tabora v Mengšu, kjer so nastopili tudi naši telovadci. — Vrsto teh vedrih praznikov pa je prekinil temen dan ob priliki moravškega tabora. Mnogo fantov in vsi telovadci so šli na tabor, opoldne pa se je pripeljalo še 25 naših mladcev. Ko so v Moravčah vodili konje v hlev, je kobili na gladkem tisku spodrsniti ter si je zlomila nogo. Najžalostneje pri tem je, da so gotovi ljudje v domači fari razširjali govorice o popolnoma napačnih vzrokih nesreče s prozornim namenom, obrekovali voznika in naše fante. In še tole bi omenili: Prav te in sične »priateljce« je skrbelo, koliko morajo prosvetni člani opraviti po vseh teh taborih in prireditvah. — Mar ni škoda denarja v teh težkih časih? — Hm! — Nekje v svetem pismu je zgodba o ganljivi Judeževi skrbi za reveže! Nol Ampak skrb teh »prosvetnih prijateljev« ni taka, Bog obvaruj! — Tole bi dodali: Zdi se in bo menda to čisto tožna domneva, da teh skrbnih pokroviteljev prav nič ne briga, koliko limonad je »pil prosvetni član na taboru, marveč jim služijo take »skrbje« in obrekovanja le zato, da umažejo in če mogoče osmešijo »prosvetnike«. — Naših članov razne opazke in neprijazni pogledi prav nič ne motijo, marveč le potrjujejo, da so na pravi poti.

RAZNO

L. Ganghofer:

41

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

16

Na goli, z gosto prašumo obdani kopi Mrtloveca je plapolal v tihih noči živ zborni ogenj. Njegovi zublji so obsvetljevali star suh hrast, ob katerem je med koreninami stal obdelan, z mahom in skrotovičenim bršljanom bobnoto obrasel kamen. Zar ognja je švigal s svojo svetlobo po travnatih goljavi, na kateri so posamezno in v skupinah stali ali ležali na večje pozvani možje, eni molče, drugi v polglasnem razgovoru. Vedno že so se prikazovali, od vseh strani prihajajoč, novi zborovalci iz temne hoste in se potihoma pozdravljali ali molče stiskali roke že zbranim možem.

Poleg ognja je stal Ajgel, večar, in je od suhljadi, ki so mu jo v narčah prinašali ljudje, polagal vejo za vejo v požrešni plamen. Pred kamnom, na katerem sta ležala županov nož in kropilo iz brinovih vejic, sta sedela oba sodina, Kaganhart in Kepeleker; med njima je ležal šop tankih bukovih šib, ki sta jih razrezovala na kratke drobljance; po enega sta puščala vedno v temni skorji, vsakega sledečega sta obelila. Ne daleč stran od obeh mož je s spetimi nogami ležal v travi črn kocast kozel in poleg njega petelin z zvezanimi nogami in perutnicami.

V tem ko se je žar zbornega ognja že mešal s svetlobo vzhajajoče polne lune, je prišel med zadnjimi Šenaver. Bil je resen v obraz in je težko dihal. Ajgel in sodina so mu stopili nasproti in mu segli v roko; potem so se približali tudi drugi, da bi pozdravili župana.

>Mnogo vas vidim, a enega pogrešam!< je dejal. >Kaj je Zigenot, ribič?<

>Bil je prvi, ki je prišel,« je odvrnil Ajgel in pokazal proti drevju. Tam je sedel ribič v senci nizkovejnate smreke, meč čez kolena, obraz pritiskajoč v dlani. Župan se je nameril proti njemu, toda Ajgel ga je prijel za rokav in zašepetal: >Melinjec ni! Se mi je kar zdelo.< Komaj je bil izgovoril, ko so je pojavila iz gozda četa tihih mož, do trideset po številu, ki jih je vodil belolasi starec; stari Runot je bil, svobodnjak iz Lindtala, melinjski rihtar.

>Prišli so!< se je olajšano oddahnil župan in stopil prihajajočim nasproti. >Dolgo se mudite, možje! Luna že dozarija v ščip za polnoč. Poglejte: hrastova senca seka žrtveni kamen!<

>Pri Hrišeneku smo se zbirali,« je odvrnil starec, >in čakali na nekoga, ki ga ni hotelo biti odnikoder. In je vendar najvrlejši med nami!<

>Koga imaš v mislih?<

>Našega vrliga brata Hiltišalka.<

>Ne more priti, kdor ni pozvan!< je dejal župan.

Prestrašen je položil Runot roko Šenaverju na lakot, dočim je četa Melinjecov začela nejevoljno murmati. >Župan, to si slabo ukrenil!<

>Ne, Runot, delal sem, kakor ukazuje postava in navada!< Ako je sklicano večje zoper nekoga v Gadenu, ne vabimo nanj njegovega občeta in ne brata, nikogar od njegove krvi in njegovega doma. Danes sem pa sklical večer zoper samostance, ki so prišli k nam v dolino. Mrmrajoč nemir je preletev v krogu zbrane može, zakaj marsikateri je čul s to besedo zdaj prvokrat, da so menihi prišli. >Hiltišalka nisem vabil, ker je bogoslužec in brat bogoslužcev; tako sem torej ravnal po postavi in navadi. Ugovarjanje Melinjecov ni hotelo potihnuti. Nejevoljen je

Nekaj o zadovoljstvu

Neka stara povest pripoveduje, da je v daljni deželi živel kralj, ki je smrtonevarno zbolel. Poklicali so zdravnike, pa niso mogli bolnemu kralju prav nič pomagati. Ljudstvo je jokalo in molilo za priljubljenega vladarja, pa molitev ni bila uslišana. Bolezen je bila vedno hujša, tako da so izgubili vsako upanje, da bi kralj ozdravel. Tedaj pa je prišel v kraljevo palačo puščavnik, ki je nasvetoval dokaj čudno zdravilo. Rekel je, da bo kralj takoj ozdravel, kakor hitro bo oblekel srajco zadovoljnega in srečnega človeka. Kraljevi služabniki so takoj šli po svetu iskat tako srajco. Najprvo so potrkali na vrata nekega bogataša, ker so pač mislili, da bo ta doma sreča in zadovoljstvo. Prosili so za njegovo srajco, da bi jo ponesli kralju. Bogatin jim je pa odgovoril: »Denarja vam dam, kolikor hočete, a moja srajca mi ne bo koristila in vrnila zdravja, ker jaz kljub vsemu bogastvu, ki ga imam, nisem zadovoljen in srečen.« Služabniki so žalostni odšli in poiskali nekega lahkoživca, ki se je s svojimi tovariši pogosto veselil, zabaval in popivati dolgo v noč. »Daj nam svojo srajco,« so mu rekli, »ti si gotovo srečen in zadovoljen.« Toda ta jim je odgovoril: »Res je, mnogo se zabavam in razveseljujem in pogosto popivam pozno v noč, a srečen in zadovoljen pa kljub temu nisem.« Služabniki se odšli, ne da bi kaj opravili. Tako je šlo več dni zapored. Že so se vračali proti domu, pa so na travniku poleg ceste zapazili razžranega pastirčka, ki je krave pasel. Videti je bil vesel in zadovoljen, saj je venomer prepeval in vriskal. Šli so k njemu in ga vprašali, če je srečen in zadovoljen. Ubogi, a vendar veseli pastirček jim je odgovoril: »Zakaj bi pa vendar ne bil srečen in zadovoljen, saj mi ničesar ne manjka.« Služabniki so pa rekli: »Če je tako, potem pa nam hitro daj svojo srajco, da jo ponesemo kralju in ga tako rešimo gotove smrti.« Pastirček jim pa pravi: »Sem brez srajce in je vam ne morem dati.« Služabniki so žalostni odšli domov in kralj je moral umreti.

Kaj neki hoče ta zgodba povedati? Povedati hoče to, da kmet, čeprav živi mnogokrat v zelo skromnih razmerah, more biti vendar srečen in zadovoljen. Poudarjamo, more biti srečen. Resnica je, da mnogo kmetov v današnji dobi le težko shaja na svojem gruntu, ko se morajo boriti z neštevitimi težkočami. Mnoge kmečke domove tarejo dolgovi in so na robu propada. Mnogi živijo naravnost v pomanjkanju. Toda res je pa na drugi

Koliko stane Solea-kožna nega?

Dnevni strošek se sploh ne da izraziti — tako malenkostna je vsotica za razumno in smotno kožno nego. Dobite celo mnogo dražja toaletna mila, toda samo Solea milo z aktivnim lecitinom je znanstveno tako sestavljeno, da na najprimernejši način dopolnjuje Solea kremo.

Pri tem pa to ni nikaka »grenka medicina«, ne, to je nasprotno čudovito lepo in trajno dišeče toaletno milo, ki daje izredno obilno peno in temeljito čisti. In Solea krema s koleserinom, ki krepi kožo? Poskusite! Ena sama velika doza zadostuje tudi pri najtežji uporabi (masaža celega telesa po kopelih) za več tednov. Mlada, napeta in voljna koža — ali morda vaše zdravje ni vredno tega malega izdatka?

V VSAKO KATOLIŠKO HIŠO SPADA KATOLIŠKI ČASOPIS!

postanejo pokorni. Šel je v levovo kletko ter začel levo pridigati, da bi dokazal kar je trdil, rekoč, da je Daniel v njegovem času leve na ta način podredil svoji volji. Komaj pa je Davidson začel govoriti in delati kretanje z rokami, je lev zarjul in se zagnal vanj, ga porinil in začel trgati in nikastiti. Vmes je skočila 16 letna dekle Sommer, ki je nastavljen kot paznica v prostorih ter je z blicem odgnala leva z na tleh ležečega in že hudo obgrizenega bivšega pastirja. Davidson se je zdaj gotovo prepričal, da on ni Daniel in da sodobni levi so drugačni, kakor pa levi v Danielovi dobi.

Denar je »deževaloc. Zadnje nedelje v Juliju je doživelo mesto Winnipeg v Ameriki izredno veselo presenečenje. Kar se ni še nikjer na svetu dogodilo, zgodilo se je ta dan v Winnipegu: mesto so pokrivali gosti oblaki in iz njih so pričeli nenekrat padati dolarji. Namah so se napolnile ceste z ljudmi in storo mlado je lovilo »delež v oblaki potdojarskih bankovcev. Ta žudeš pa so kmalu pojasnili. Mil-

dami; čež nekaj minut bo prinesla ena izmed žensk, ki so jih bili videli med kočami, milostivi grofici kavo in se ji ponudila za postrežnico. Sklenili so, da ne bodo sprejeli te uslužnosti zato, da bi ostali nemoteni; ko je torej prišla, stara grda ciganka, postavila zajtrk prednje in s prijaznim rezanjem vprašala, ali bi še lahko s čim postregla, ji je Feliks pomignil, naj odide, ko pa se je le še obotavljala, jo je lovec nagnal iz koč. Nato je pripovedoval študent dalje, kaj sta še videla od roparskega taborišča. »Koča, v kateri stanujete, prelepa gospa grofica,« je dejal, »je bila menda prvotno za poglavarja določena. Ni sicer prostorna, a je lepša od drugih. Razen te je še šest drugih, v katerih stanujejo ženske in otroci, kajti roparjev je doma redko več nego šest mož. Eden stoji nedaleč od te kočje na straži, drugi spodaj na poti, ki vodi navzgor, tretji pa oprezuje zgoraj ob vходу v kotelno. Vsaki dve uri jih zamenjajo ostali trije. Vsak ima poleg sebe dva velika psa in vsi so tako čuječi, da ni mogoče stopiti iz kočje, ne da bi zalajali. Nimam nobenega upanja, da bi se mogli prekrasti skozi.«

»Ne delajte me žalostnega, ko mi je spanje vilo novega poguma,« odvrne Feliks; »nikar še ne obupajte in če se bojite, da bi se izdali, govorimo rajši o čem drugem in se nikar še vnaprej ne vdačajmo skrbem in žalosti. Gospod študent, v krčmi ste začeli nekaj pripovedovati, nadaljujte sedaj, zakaj česa je dovolj za kramljanje.«

»Saj se komaj spominjam, kaj je bilo,« odgovori mladi mož.

»Pripovedovali ste pravljico o mrzlem srcu in ste nehali tam, ko sta postavila krčmar in drugi igralec ogljarjevega Petra pred vrata.«

»Dobro, zdaj sem se zopet domislil,« odvrne študent, »no, če hočete dalje poslušati, bom nadaljeval.«

MRZLO SRCE.

Drugi del.

Ko je šel Peter v ponedeljek zjutraj v steklarno, so bili tam ne samo njegovi delavci, ampak tudi drugi ljudje, ki jih človek ne vidi rad, namreč sodni izvrševalec in trije slugi. Sodni izvrševalec je voščil Petru dobro jutro in ga vprašal, kako je spal, potem pa je izvelkel dolg seznamek, ki je vseboval Petrove upnike. »Ali morete plačati ali ne?« je vprašal izvrševalec s strogim pogledom. »Kar kratko povejte, zakaj ne morem se dolgo muditi, do mesta so debele tri ure.« Tedaj je Peter obupal, priznal, da nima ničesar več in prepustil izvrševalcu, da je cenil hišo in dvorišče, steklarno in hlev, vozove in konje; in ko so sodni slugi in izvrševalec hodili okoli in preiskovali in cenili, si je mislil: do Jelove gore ni daleč; če mi ni mali pomagat, bom pa z velikim poskusil. Tekel je proti Jelovi gori tako hitro, kakor bi mu bili sodni slugi za petami. Ko je dirjal mimo prostora, kjer je prvič govoril s Steklenčkom, mu je bilo, kakor bi ga zadrževala nevidna roka, toda on se je s silo pognal in tekel dalje do moje, ki si jo je bil od poprej dobro zapomnil. In komaj je bil, skoraj brez sapa, zaklical: »Holandski Goran! Gospod Holandski Goran!« je že tudi pred njim stal orjaški splavar s svojim drogom.

»Ali si vendar prišel?« je dejal s smehom. »Ali so ti hoteli kožo sledi in prodati tvojim upnikom? No, le pomiri se; vse tvoje gorje prihaja, kakor rečeno, od malega Steklenčka, separatista in

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor vojta za enkrat Din 5.—. Na očniki »Domoljub« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali klike poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Mizarskega vajenca

sprejme takoj Andrej Dobnikar, Gora 1, p. Komenda.

Proda se

nova hiša z nekaj zemljiščem v posredni bližini mesta, pripravna za kakšnega obrtnika. Cena Din 15.000. Pojanje pod šifro »Obrtnik biš, št. 49 Krško. Proda se tudi nekaj gozda, sadni vrt, njiva in vinograd v bližini Mokronoga. To zemljišče se prodaja tudi potom hranilne knjižice obč. hran. Krško, ali kakšnega drugega večjega denarnega zavoda. Poasnitia isto pod gornjo šifro.

Harmonike

vseh vrst sprejmem v popravilo. Jože Ambrož, Lahovče št. 35, p. Komenda.

Hišca

vajenega vseh kmetijskih del, sprejemem takoj. Tomaževič št. 24 pri Ljubli.

Krojač, pomočnika

sprejemem takoj. Ivan Mohorčič, krojač, Zuzemberk.

Prodaj

v dobrem stanju ohranjeno stružnico za Din 200.—. Marjana Poljanec, Naklo 51.

Krojač, pomočnike

in vajenca sprejemem. Štefan Čentič, krojaštvo Kranj.

Šofer

se takoj sprejme. Prednost imajo čevljarji. Grlic & Komp., čevljarstvo, Novo mesto.

Hišo

enostanovanjsko z vrtom, prodam. Bizovik 115, p. Dol. Hrušica.

Kostanjev les

in drva za kurjavo kupujem skozi vse leto. Drago Hadl, Novo mesto.

Priliko ugodnega nakupa

da se oblečete dobro in poceni, nudi staroznana trdka Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

»Singer« šivalni stroj

pogreznjiv, Din 1000.— pod kupno ceno in levočeni. Oba prodam tudi na obroke. Gradaška ul. 8, Ljubljana.

Mala kmetička posestva

takoj prodam. Tesner, Besnica 5, p. Hrušica pri Ljubljani.

Do 5.000 din mesečno

tudi kot posetranski zaslužek lahko zaslužiti oni, kateri prevzame za svojo banovino za debavo in na račun naše samostojne podružnice. Ni potrebna kavicina! Ne posebnega znanja. Zato sedež, prostori, poklic, poljubno! Interesni in naj se samo pisмено javijo pod št. 45.345. Vprašanja posreduje: »Publicitas«, d. d., Zagreb, Ilica 2.

Mesarskega vajenca

sprejemem. — Ovsenar Janez, Tomšičeva št. 3, Ljubljana.

Hišca

vajenega konj, sprejemem na kmetijo takoj. Skafar, Crna vas 177, Ljubljana.

Fanta

za vsa kmetička dela iščem. Koo Josip, Zg. Zadobrova 2, p. D. M. Polje.

Dekle

vajeno opravljajna živino in kmetijskih del, sprejemem takoj. Naslov: Župnišče, p. Stari trg pri Rakeku.

Nova večja hiša

z vrtom se prodaja Britofu pri Kranju za 55.000 Din. V hiši vodovod in elektrika. — Poizve se Britof 62 pri Kranju.

Majhše posestvo

kupim v okolici Novega mesta ali Grosupelja. Ponudbe upravi Domoljuba pod št. 15.210.

Takošninja ženitev

se obeta značajnemu dekletu z boljim posestvom, do 35 let starosti, z bogatim kmetijskim fantom. Cenj. dopise upravi pod »Lepša bodočnost« št. 14.734.

Vložne knjižice Kmetijske posojilnice, Prve hrvatske štedionice in drugih zavodov, rabimo. Posredovalci izključeni. Ponudbe na »Domoljub« pod »Najboljši plačnik« št. 15.221.

Novo bišo z vrtom, njivo in vinogradom pri fari Sv. Peter, prodam. Pripravno za obrtnika ali vpokojenca. 2 sobi, kuhinja, shramba, veža, spredaj delavnica, klet in hlev. V hiši elektrika in voda. Poizve se pri Pavliču, sedlar, Novo mesto.

VSE LETO SLADKI MOŠT

imate lahko NIPAKOMBINOM A/IL

ako ga konzervirate z NIPAKOMBIN A/IL je enostavno, zanesljivo in neškodljivo sredstvo.

Navodila Vam daje »RADIOSAN«, Zagreb Dukušinova ulica br. 1.

Vprava dovoljena po ministrstvu narodnega zdravlja in sodištno politika.

Ko je Gašper umrl, je sosed vprašal vdovo, če so ji gospod župnik rekli kaj tožilnega. Ona: »O, seveda so. Rekli so, da je ranjki zdaj na boljem.«

Dekleta in gospodinjic!

Radi velike zaloge in pomanjkanja prostorov prodajamo vse brago za perilo in oblike dokler traja zaloga

Z 20% popustom

Na zalogi špeciijalna zaloga oprema za neveste na pr.: platno, gradl, odelja, zastori, morska trava, žima i. t. d. — Izkoristite ugodno priliko!

F. I. Goričar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.

Na zalogi imamo **NOVE DALMATINSKE TIČE**, prvovrstne ter **BRINJE** po najnižji ceni. **Sever & Komp., Ljubljana.**

Brzoparilnik „GAMA“
domač proizvod, izdelek isti kot inozemski in nad polovico cenejše izdeluje **Ciril Podržaj, Ig pri Ljubljani**
10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

Brinje novo oddaja po ugodni ceni **Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 8.**

Hranil. vloge

prodaste najbolje potom moje oblastveno dovoljene pisarne. — Takošninja gotovina. — **RUDOLF ZORK, Ljubljana, Gledališka 12** Telefon 38-10

Hranilne knjižice

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjem izplačilu, **izposojaj** vse bančne, denarne, kreditne in blagovne poste najkulantneje **AL PLANINŠEK, trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1. telefon 45-10.**

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10 Telefon 37-52

Pozor!

Stralni stroji skoraj novi Singer - Pfaff in **Koletska** zelo poceni naprodaj edino pri »PROMET« (nasproti Križanske cerkve)

Suhe gobe, lančno seme in ližol kupuje **Sever & Komp., Ljubljana**

Progovni čuvaj je opazil nekega moškega, ki je stal sredi tira: »Ho, ho, izgubite se proč, vi tam vsak hip bo privozil brzovlak.«
Mož se je zaničljivo ozrl: »Oh, kako se pa brite za ta svoj brzovlak.«

Med kupuje **OROSLAV DOLENEC, Ljubljana, Wolfova ulica 10.**

Državna razredna loterija

Cenjene igralce obveščamo, da smo prejeli **srečke za 35. kolo**

in se priporočamo za cenjena naročila.

Cene srečkam: cela Din 200.—, polovica Din 100.—, četrtinka Din 50.—.

Slovenska banka d.d., Ljubljana
Krekov trg 10

Poblaščena kolektura Držav. razredne loterije

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«

»Domoljub« stane 39 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnina, inšerate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeb.